

Vard, joka lukuisilla hyökkäyksillään naisia vastaan, oikeastaan vaan edistää naisten asiaa.

*

Tunnettu seikka on, että Englannissa tähän saakka voimassaoleva äänioikeus perustuu omaisuuteen; siis ei ole olemassa mitään yleistä äänioikeutta.

Vleiseen, yhtäläiseen, salaiseen ja välittömään äänioikeuteen pyrkii, kuten tunnettua, ainoastaan naisyhdistys »Adult Suffrage Society».

Mutta kun muut englantilaiset äänioikeusnaiset eivät tee sydämistään mitään ryövärinluolia, vaan avoimesti tunnustavat, etteivät haluakaan yleistä äänioikeutta, jota kutsutaan myöskin nimellä »universalright», koettavat porvarilliset äänioikeusnaiset, esittää asiaa niin, että Englannin nais-taistelijat ensin haluavat yleensä laajentaa naisen äänioikeutta (s. o. että naiset saisivat yhtä laajan äänioikeuden kuin miehilläkin nykyään on), jonkinlaisena ensi asteena, ensi varustuksena yleisen äänioikeuden linnotukseen.

Kun asiaan näin on vääristelty on saksalainen puoluelehti »Vorwärts» julaisut muutamien kuuluisain englantilaisten äänioikeusnaisten lausuntoja.

Niinpä kirjoittaa Mrs. Millicent Garrett Fawcett, suffragistien johtajatar, Timesissa marraskuun 23 p:nä 1907:

»Johtavassa artikkelissanne kertaatte te Mr. Lloyd Georgea, aivan kuin hän olisi sanonut, että naisten äänioikeus tulisi olemaan osa suuresta yleisestä äänioikeudesta. Tämän käsityskanta ei mitenkään vastaa erinäisten naisäänioikeusliittojen mielipiteitä. Monet meistä eivät toivokaan yleistä äänioikeutta».

»The Worlds Vorkissa», tammikuun numerossa 1907 kirjoittaa Lady Frances Balfour, joka edustaa hänkin erästä äänioikeusnaisryhmää, m. m. seuraavaa:

»Naisten äänioikeus tulee olemaan jonkinlainen suoja-aita ultra-radikaleja vastaan. Monet meistä vastustavat jyrkästi yleistä äänioikeutta. Me vaadimme naisille samaa äänioikeutta kuin miehillekin, n. k. »maavaalioikeutta». Harvat naineet naiset tosin tulisivat saamaan äänioikeuden, jos tämä laki astuu voimaan, mutta se tulisi kuitenkin 1,500,000:lle eli 2,000,000:lle naiselle (ladylle!)».

Ja yksi suffradettien kuuluisista johtajista, Miss Pankhurst kirjoittaa eräässä artikkelissa »Daily Mail»issa 13 p:nä heinäkuuta 1908 sufragettien vaatimuksista m. m. seuraavaa:

»Useat miehet ovat sitä mieltä, että me vaadimme äänioikeutta kaikille naisille, mutta se ei ole totta. Päinvastoin meidän kohtuullinen vaatimuksemme on, että niille naisille, jotka omaavat samanlaisen aseman ja velvollisuudet kuin miehetkin, myännetään yhtäläinen äänioikeus kuin mainituille miehillekin. Usein on esitetty kysymys, pitäisikö naineillekin naisille myöntää äänioikeus. Me emme sitä toivo, sillä he olisivat silloin itsenäisessä asemassa».

Kuten yllämainituista otteista näkyy, ei ole siinä perää, että Englannin äänioikeusnaiset (kaikki) katsoisivat naisten äänioikeuden etulinnoitukseksi.

Vleistä äänioikeutta vaatii vaan, kuten jo yllä on mainittu, »Adult Suffrage Society».

Alaikäisten suojelus palkollis- ammattissa.

Alaikäisten suojelukseen on viime vuosijadan lopulla aitisia maisia luotu suurta huomiota. Ensimmäisen ikärajo-

tuksen alaikäisten työhön ottamisesta tapaa Suomessa w:ltä 1720 jolloin määrättiin, että 14 vuotta nuorempia poikia ei saanut kirjoittaa käsityöoppiin. Tämä määräys nähty työnantajain mielestä oleen liian korkea, koska parikymmentä vuotta myöhemmin ikäraja laskeutui 10 vuoteen. Sitten min sai ikäraja lauman olla sinällään. Wasta w. 1868 säädettiin, että 18 vuotta nuorempia henkilöitä ei saanut pitää työtöysä, jonka ohella 12 vuotta nuorempien lasten työaika määrättiin korkeintaan 6 tunniksi päivässä. Samoin säädettiin, ettei 12 vuotta nuorempia lapsia saanut ottaa tehtänsä työhön. Tästä säännöstä saatiin kuitenkin poiketa lääkärin luvalla.

Sittenmin w. 1879 annetusja elinkeinolaisja määrätään, että 12—15 vuotista lasta ei saa pitää työssä enempää kuin 8 tuntia päivässä, ja että alle 18 vuotiaita ei saanut pitää työtöysä. Mutta tämäkin suojeluslaki nähty ensiaikoina jääneen wain hurskaaksi toiwomukseksi, sillä kun hallituksen asettama komitea w. 1883 ryhtyi tuttimaan asiaa, sai se tietää, että elinkeinolain määräyksiä ei juuri ollenkaan oltu noudatettu. Niinpä lanotaan komitean mietinnöissä, että 12- ja 15 vuotijilla lapsilla oli työaika tavallisesti 12 tun-tinen, ja esimerkkinä mainitaan, että erääsjäkin tiilitehtaasja pidettiin 12 vuotta nuorempia lapsia työssä noin 15 tuntia päivässä ja 8:ssa eri tehtaasja pidettiin 15 ja 18 ikäwuoden välillä olevia lapsia työssä 15 tuntia päivässä. Samoin oli työhön kiellon laita; niissä tehtaissa, missä oli työtöy käynnissä, niissä myöskin käytettiin lapsia työtöysä.

Tämä tutkimus johti siihen, että w. 1889 annettiin uusi laki työväen suojeluksesta teollisuusalalla. Tässä laisja lasten suojelusta josjain määrin parannetaan ja ennen kaik-kea lain walwontaa firistetään. Mutta tämäkin suojelus oli herrain mielestä liikaa wapaalle elinkeinolle. Kun sitten elinkeinolaita edelleen käsiteltäessä ehdotettiin lasten ylin ikäraja edelleen pyhittävän 15 wuodesja, niin Suomen Teollisuus-walwustunnan keskuskomitea ehdotti, että lasten ikäraja alen-nettaisi, joten 14 vuotta täyttäneitä saataisi pitää koko päi-wät työssä ilman rajoitusta. Saadakseen tutea ikärajan alentamiseen, pyysi komitea lääkäri-seuran lausuntoa. Ja lääkäri-seura usollisesti puolji ikärajan alentamista 14 vuoteen. Lääkärit sanoivat: »Waikei sitowaa lääketietee-listä selwitystä ole olemassa lasten työtöywestä puheena ole-wasta iästä, on Lääkäri-seura kuitenkin sitä mieltä, että eh-dotettu ikärajan alentaminen 15:sta 14 vuoteen voidaan sallia, jos asianomainen näyttää lääkärin antaman todistuf-sen että lapsella on iäkkeen hywä ruumiin kehitys ja muu-toin hywä terweys.» Lääkäri-seura ei kuitenkaan näy olleen ikärajasta aiwan yksimielinen koska lausuntoon on liitetty wastalause, jossa huomautetaan, että kun ei minikään muun maan laisja ole tutea sille olettamiselle, että 14 wuotias käy-pitäminen työssä kauempaa kuin 10 tuntia, ja tätä pitem-män työajan sitäpaiti ehdottomasti täntyy waiwuttaa ehkä-rewästi hänen henkiseen waurastumiseenja, olisi 14 wuotiaille määrättävä 10-tuntinen piin työaika.

W. 1906 asetettiin uusi waltion komitea tuttimaan työ-wäen suojeluslaseja. Se laatii uuden suojeluslaciehdotuksen, jossa määritetään lapsiksi 16 vuotta nuoremmat ja nuoriksi henkilöiksi 18 vuotta nuoremmat. Wlle 14 wuoden ei sen mukaan saisi käyttää lasta ammattiidihin ja 14—16 wuo-teen ainoastaan 6 tuntia päivässä ja 16—18 vuoteen 8 tuntia päivässä.

Myöskin alaikäisten palkollisten suojelusta on kerran ajateltu, nimittäin ehdotettiin, että estettäisi lain kautta ala-ikäisiä rupeamasta rawintolapalvelijoiiksi. Anomuksen ai-heena oli siweellinen waara eikä terweydellinen, waikei nähty walioikunnan mietinnöstä, että siweellisyden tuffsi on otettu myöskin terweydellinen puoli. Siitä lanotaan mie-tinnöissä: Ei lie mitään hytä epäillä, etteiwät terweydelli-jetkin seikat mainitun ikärajan määrääwäksi tullesja pääjii

tarpeelliseen huomioon. Itä ennen 18 ikävuotta on se, joloin yöllinen walwominen tuottaa juurinta haittaa, nuorukaisen ruumis kun kaswaesjaan ja waurastuesjaan kaipaajäännöllistä lyhentämätöntä lepoa." Säätywaliopäiwät anoiwat, että hallitus antaisi asiasta esityksen, jonka mukaan rawintola- ja anniskelupaikkojen omistajat kielletään liikkeisjään pitämästä nuorukaisia tai tyttöjä, jotka eiwät ole täytäneet 21 vuotta.

Kun sitten elinkeinolaitkomitea antoi mietintönsä w. 1899, siis 2 vuotta myöhemmin, niin komitea selitti eiwoiwanja ottaa palkollisia koskewaa esitymystä käsiteltäväkseen siitä huystä että ne eiwät ole kauppa-apulaisia t. m. s., waan ainoastaan palvelijoita, joten niiden suojelusta eiwoi jowelluttaa elinkeinolaikiin. Mietinnönsään janoo komitea, „että, koska moniaat puheena olewaan ikäluokkaan kuuluwista henkilöistä, jotka palwelewat rawintoloissa, niihin toimiin nähden, jotka niillä siellä on, pikemmin luettawa palkollisten kuin ammattiapulaisten luokkaan, jäädytset siitä, mitä niiden suhteen on waarin otettawaa, ei jowellu elinkeinolaikiin otettawaksi. Sittä paitsi ja mitä itse asiaan tulee, komitea on siitä mieltä, että kokemus ei tue olettamista, jotta rawintolaliike johon kaikenlainen wäkiuomaim anniskelu on yhdistetty, saattaisi sen palweluffesja olewia nuoria apulaisia siweellisen waurion alaiseksi“. Komitea wiittaa sitten rawintolanpitojäädytteen, jonka avulla se luulee saatawan tarpeellisen suojeluffen aikaan.

Sohtawana laukana asian hylkäämisessä on siis se, että ei ole tarpeellista ottaa esitymystä tarhan käsitteilyn alaiseksi, koska ne jotka palwelewat rawintolasja, owat luettawat palkollisten eikä ammattiapulaisten luokkaan.

Ammattiapulaisiin siis kannattaa luoda huomiota mutta ei palkollisiin. Mutta todistettawasti tapahtuu kuitenkin palkollisammattin alalla kaikkein räikeimmät wäärinkäytötkset alaikäisten suhteen. Palweluffeen saadaan ottaa lapset miten nuorena tahansa, koska ei ole jädetty mitään alinta ikärajaa. Riinpä esim. lainwalmistelufunta ehdotuffesjaan työpimuffista janoo mietinnönsään:

„Alaikäisiin nähden voitaisiin wielä panna esitymuffen alaiseksi, eikä olisi tarpeellista jättää jotakin määrää, jota nuoremmat eiwät jaisi ruweta palkollisiksi, joskin on myönnettävä, että aiwan alikäisiä henkilöitä pestattaesja woi esiintyä wäärinkäytöksiä, näyttää kuitenkin toisaalta ne moninaiset muodot, joissa palkollistystö esiintyy, tekewän tällaisen yleisten määrysten jättämisen mahdottomaksi ja ne hyt, jotka tekewät alikäisten suojelemisen ammattitöysjä ja teollisuusdesja tuiki tarpeelliseksi, eiwät yleensä ole palkollistöysjä olemassa. Paimenpoika, joka kaitsee laumaansa kymmenfunta tuntia päiwässä, tekee sen jenslaisissa oloissa ettei kukaan tahtone wäittää hänen siitä rasittuwan. Usein on jittäpaitsi alikäisen palkollistoimi enemmän koulutuffeksi katjottawa kuin warjinaiseksi työkä. Tähän nähden ei lainwalmistelufunta ole katjonut mahdolliseksi eikä edes tarpeelliseksi ehdottaa alikäisiin työntekijöihin nähden erityisiä suojelussäännöksiä, waan pitännyt holhoojan walwomman tarjoowan tässä suhteessa tarpeelliset takeet“.

Näin komitea. Täten he myöntäwät „että aiwan alikäisiä pestattaesja woi esiintyä wäärinkäytöksiä“, mutta koska ne tapahtuwat palvelijoita kohtaan, niin asia ei anna aiheutta toimenpiteisiin. Erikoisen jilmäänpistävän yksinkermitella tawalla olettawat nuo herrat lainlaattijat, miten paimenpoikana olo on herttaista ja ettei mufa kukaan tahtone wäittää hänen siitä rasittuwan, joskin hän 10 tuntia karsjaansa paimentaa, usein laukana ihmisajunnoista, jateesja ja rankkailmasja, likomarkkana ja kylmisjään. Tämä kaiffi on mufa wain „koulutuffeksi katjottawa“, kun se koskee köyhän lasta.

Ruten tässä olen koettanut todistaa, niin palkollisten suojeleminen lailla kohtaa aina jaman wastawäitteen, ni-

mittäin sen, että nehän owat wain — palvelijoita. Mutta me, jotka olemme wain palvelijoita, meidän täytyy waatia entistä jyrkempiä suojeluslakeja; jonka wuoksi ehdotan hywäksyttäväksi:

että alikäiset palvelijat owat saattawat jamojen suojelussääntöjen alaiseksi, kuin alikäiset teollisuusammateissa. M. S.

Kirje Sveitsistä.

Sveitsiä pidetään maailman vapauden kehtona. Siinä on paljon luulottelua, mutta myös tottakin. Tellin ja Vinkelried'in tarinat vaikuttawat koko maailmassa vapauden suloisena sanomana, ja niistä johdutaan ajattelemaan, että myöskin näiden sankarien jälkeläiset owat vapauden sankarimaisia puoltajia.

Mutta historia opettaa meille myös muitakin! Se todistaa, että juuri sveitsiläiset olivat antautuneet suurempain ja pienempain itsevaltiasten palvelukseen ja hakivat mainettaan uhrautumalla uskollisina sveitsiläisinä sotureina minkä lipun juurella tahansa. On historiallinen tosiasia, että Ludvig XVI turvautui uskollisiin sveitsiläisiinsä ja että hänen sveitsiläiskaartinsa myös vallankumousjoukolle teki vastarintaa Tuilleriessä ja kaatui joukottain rakkaan kuninkaansa edestä, kunnes kuningas itse käski jättää hyödyttömän vastustamisen.

Tanskalainen Thorvaldsen teki samallaisen monarkilisen työn, kun hän muodosti Tuilleriessä kaatuneille sotureille muistopatsaan — kuolevan leijonan, jonka kypä on Bourbonnein kilvellä. — Se on Luzernissa hakattuna kalliolohkareeseen — köyhyyden todistuksena aikakauden ymmärtämisestä.

Ranskan vallankumouksen aikana oli Sveitsin kansa samallaisessa tilassa kuin muutkin naapurikansat, vaikka Sveitsillä ei ollut kuningastakaan. Kaupunkien patriisit, korkeat hengelliset viranomaiset ja valtaherrat sortivat kansaa aivan naapurimaiden malliin, ja myös sinne lähetti suuri vallankumous vapauttavat säteensä. Mutta myös taantumus saattoi täällä rehevämmin rehottaa. Neljänvuosikymmenen vallankumouksella oli täällä enemmän puhdistettavaa, ja sille onnistui ainakin katkaista jesuiittain ikeen. Elkkä kuitenkin luulko kirkon ikeen samalla murtuneen! Sveitsin vapaa maa, Zürich, tuo sveitsiläisen uskonpuhdistuksen keskusta, ei mikään katoolinen maa, mutta kaupunki on siunattu niin runsasti kirkoilla, että luulee olevansa Venäjällä. Ja vuosittain rakennetaan lisäksi uusia suuria, kauneita, aistikkaita reformeerattujen kirkkoja. Kolmasti päiwässä kutsuvat kellot — rukoukseen! Aamulla kello 5, päiwällä kello 11 ja illalla kello 7. — Vanhemmilla on tosin lupa vapauttaa lapsensa koulun uskonnonopetuksesta; mutta tuskin kukaan käyttää sitä vapautta. Rippikoululaisten opetusta on koko vuoden tai puolen vuoden läpeensä, säännöllisine viikkotunteineen ja saarnoista kertovat sanomalehdet... Vielä pahempi on asianlaita katolisissa maakunnissa (kantoonneissa). Luzernissa tuomittiin aivan äskettäin insinööri Richter jumalanpilkkauksesta neljän kuukauden vankeuteen ju menettämään kymmeneksi vuodeksi oleskeluvapautensa. Häckeliläisen suunnan vapaanajatuksen agitaattorina on hän esitelmässään »hyökännyt» jumalaa vastaan! Luzerin, Swyzin, Urin y. m. kantoonneissa löytää itsensä aimokirkollisten ihmisten joukosta. Pyhyys tuoksuu joka sopesta.